

Strona główna>Sprawy rodzinne i dziedziczenie>Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych

Jeśli chodzi o wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych, bieżące procedury i postępowania wszczęte przed końcem okresu przejściowego będą nadal prowadzone na mocy prawa UE. W portalu e-Sprawiedliwość do końca 2022 r. będą nadal aktualizowane informacje dotyczące Wielkiej Brytanii na podstawie dwustronnej umowy z tym krajem.

Transgraniczne umieszczanie dzieci, w tym w rodzinach zastępczych

Szkocja

1 Czy na mocy prawa krajowego istnieje obowiązek uprzedniego zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody przed transgranicznym umieszczeniem dziecka w rodzinie zastępczej? Proszę wymienić ewentualne wyjątki.

Prawo krajowe dotyczące opieki nad dzieckiem sprawowanej przez osobę bliską

W prawie przewidziano kilka rozwiązań pozwalających na umieszczenie szkockiego dziecka w pieczy u osoby bliskiej. Obejmują one:

a) zawarcie nieformalnego porozumienia

Dziecko może zostać umieszczone w pieczy krewnego lub osoby zaprzyjaźnionej (opiekun będący osobą bliską) w drodze porozumienia między jednym z rodziców a opiekunem będącym osobą bliską bez zgody i wiedzy państwa członkowskiego. Osoba bliska może zamieszkiwać w Szkocji lub w innym państwie.

b) umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej przez organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dziecko (zgodnie z art. 25

ustawy z 1995 r. o dzieciach – Szkocja)

W przypadku braku osoby zdolnej do sprawowania opieki nad dzieckiem lub w przypadku gdy jedno z rodziców dziecka zgodzi się na objęcie go opieką przez państwo członkowskie, przed podjęciem decyzji w sprawie przyszłości dziecka organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dobro dziecka ma obowiązek ocenić potrzeby dziecka i uwzględnić opinię osób, których dotyczy sytuacja, w tym krewnego lub osoby zaprzyjaźnionej (opiekuna będącego osobą bliską), a także samego dziecka. Konieczne jest też zawarcie umowy na piśmie między opiekunem a organem samorządu terytorialnego.

Przeprowadza się przynajmniej kontrole policyjne i badania lekarskie.

c) wydanie postanowienia po wysłuchaniu dziecka (ustawa z 2011 r. o wysłuchaniach dzieci – Szkocja)

Po wysłuchaniu dziecka organ ds. wysłuchań (*children's hearing*) wskazuje organu samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dziecko. Organem tym będzie zazwyczaj organ samorządu terytorialnego właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka. Prawo do udziału w wysłuchaniu przysługuje rodzicom i innym osobom wykonującym władzę rodzicielską wobec dziecka. Mogą w nim również uczestniczyć inni bliscy dziecka.

Dziecko może zostać skierowane do organu ds. wysłuchań, który podejmie decyzję w sprawie miejsca jego pobytu. Decyzję organu można zaskarżyć do sądu lokalnego (*sheriff court*). W przypadku podjęcia decyzji o umieszczeniu dziecka u osoby bliskiej opiekun musi zostać uznany za osobę odpowiednią, musi dysponować wystarczającym majątkiem i musi wyrazić zgodę na sprawowanie pieczy nad dzieckiem.

2 Jeżeli wymagane jest uprzednie zasięgnięcie opinii i uzyskanie zgody, do którego organu należy się zwrócić o opinię i zgodę?

Za przeprowadzenie oceny opiekuna będącego osobą bliską odpowiada organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za opiekę nad dzieckiem. Jeżeli osoba bliska zamieszkuje na obszarze podlegającym właściwości innego organu samorządu terytorialnego, ocenę taką można przeprowadzić w porozumieniu z organem samorządu terytorialnego w miejscu zamieszkania opiekuna, jeżeli organ ten wyrazi na to zgodę.

Organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dziecko będzie przeprowadzał stosowne kontrole oraz pozostanie odpowiedzialny za upewnienie się, że osoba bliska jest odpowiednia do pełnienia funkcji opiekuna. Może zaistnieć konieczność, aby organ samorządu terytorialnego odbył kilkakrotnie wizytę u osoby bliskiej lub oparł się na informacjach przekazanych przez organ samorządu terytorialnego właściwego dla miejsca zamieszkania osoby bliskiej.

Kluczowe jest, aby obydwa organy samorządu terytorialnego ściśle ze sobą współpracowały w celu zagwarantowania jak najdokładniejszej oceny.

Istnieje ryzyko, że w przypadku skrócenia oceny opiekun okaże się nieodpowiedni i potrzeby dziecka nie zostaną zaspokojone. Przeprowadzenie kompleksowej oceny jest również konieczne, aby zagwarantować, że dziecko i jego osoba bliska będą mogli korzystać z odpowiedniego wsparcia po rozpoczęciu zamieszkiwania w tym samym gospodarstwie domowym. Ocena taka będzie również konieczna w przypadku podjęcia decyzji o umieszczeniu dziecka w innym państwie.

3 Proszę krótko opisać procedurę konsultacji i uzyskania zgody (w tym wymagane dokumenty, terminy, procedury i inne istotne szczegóły).

W art. 11 rozporządzenia z 2009 r. w sprawie dzieci objętych opieką – Szkocja ustanowiono zasady ogólne, których powinny przestrzegać organy samorządu terytorialnego.

Organ samorządu terytorialnego nie może umieścić dziecka u opiekuna będącego osobą bliską, dopóki nie upewni się, że:

a) umieszczenie w pieczy zastępczej służy dobru dziecka;

b) umieszczenie dziecka u opiekuna będącego osobą bliską służy dobru dziecka;

c) po przeprowadzeniu oceny, o której mowa w art. 10 ust. 3, potwierdzono, że opiekun będący osobą bliską jest odpowiednią osobą do sprawowania pieczy nad dzieckiem;

d) opiekun będący osobą bliską zapoznał się ze wszystkimi udostępnionymi mu informacjami istotnymi z punktu widzenia wypełniania obowiązków spoczywających na nim zgodnie z art. 17 ust. 1–5 ustawy z 1995 r.;

e) opiekun będący osobą bliską zawarł pisemną umowę z organem samorządu terytorialnego zgodnie z art. 12 oraz

f) opiekun będący osobą bliską zawarł pisemną umowę z organem samorządu terytorialnego w kwestiach wyszczególnionych w załączniku 4.

Jeżeli chodzi o procedurę oceny, w przypadku decyzji krótkoterminowych przeprowadza się co najmniej kontrole policyjne i badania lekarskie, przy czym organ samorządu terytorialnego odpowiedzialny za dziecko przeprowadza pełną ocenę w przypadku konieczności podjęcia bardziej długoterminowych decyzji obejmujących okres do jednego roku. Ocena obejmuje ustalenie, czy opiekun jest odpowiednią osobą do sprawowania pieczy nad dzieckiem oraz czy dysponuje odpowiednimi warunkami lokalowymi do tego celu.

W modelu oceny stosowanym w kontekście opieki sprawowanej przez osobę bliską należy w równym stopniu uwzględnić potrzeby dziecka oraz zdolność opiekuna będącego osobą bliską do ich zaspokojenia. W związku z tym ocena ta powinna być powiązana z przeglądem wstępnych porozumień w następujących przedziałach czasowych:

- trzy dni,
- sześć tygodni,
- zakończenie oceny opiekuna będącego osobą bliską przed przeglądem sytuacji dziecka, który przeprowadza się po upływie 4,5 miesiąca.

4 Co zgodnie z prawem krajowym rozumie się przez „rodzinę zastępczą”?

W Szkocji za rodzinę zastępczą uznaje się co najmniej jedną osobę pełnoletnią, która została zakwalifikowana, zatwierdzona i zarejestrowana jako odpowiedni opiekun dla dziecka, które ma zostać objęte opieką, przez organ samorządu terytorialnego, prywatną agencję świadczącą usługi pieczy zastępczej lub agencję świadczącą takie usługi na zasadzie wolontariatu, które to agencje zarejestrowały się w Inspektoracie ds. Opieki i są poddawane corocznym kontrolom pod kątem spełniania krajowych standardów opieki.

5 Czy pojęcie „rodziny zastępczej” obejmuje bliskich dziecka? Jeśli tak, proszę podać, których.

Nie. W Szkocji tego rodzaju rozwiązanie określa się mianem *Kinship Care* (opieki sprawowanej przez osobę bliską). Opiekunem będącym osobą bliską w Szkocji może być:

- (i) osoba, którą łączy z dzieckiem więzy pokrewieństwa lub powinowactwa bądź więzy wynikające ze związku partnerskiego, niezależnie od stopnia;
 - (ii) osoba znana dziecku, z którą dziecko nawiązało już wcześniej relację. Do takich osób zalicza się bliskich przyjaciół dziecka lub osoby, które dobrze znają dziecko dzięki utrzymywaniu z nim regularnych kontaktów i które mogą być postrzegane jako osoby należące do jego sieci kontaktów społecznych.
- Termin „osoba bliska” nie ogranicza się do żadnej konkretnej grupy ani kategorii osób.

Ostatnia aktualizacja: 03/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.